

Název příspěvku

Jinakost, znevýhodnění, nadání? Diskurs práce s diverzitou žáků v plánovaném kurikulu studentů učitelství na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (Discourse of Diversity in Planned Curriculum of Student Teachers)

Klíčová slova v ČJ

Plánované kurikulum, diverzita ve vzdělávání, studenti učitelství

Klíčová slova v AJ

Planned curriculum, diversity in education, student teachers

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je představit výsledky analýzy plánovaného kurikula studentů učitelství oborů anglický jazyk a výchova k občanství Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně z hlediska jejich přípravy na práci s diverzitou žáků v základním vzdělávání. Zaměřujeme se na to, v jakém diskursu je diverzita v kurikulu studentů učitelství tematizována, které aspekty diverzity a v jakých kontextech jsou v kurikulu analyzovaných předmětů deklarovány.

Teoretická východiska v ČJ

S širším pojetím inkluze v rámci společného vzdělávání v České republice souvisí komplexnější pojetí diverzity. Na diverzitu lze nahlížet z jak z hlediska etnického, kulturního, sociálního, tak z hlediska speciálních vzdělávacích potřeb, ale i osobních charakteristik žáka (nadání, učební a zájmové preference, komunikační styl, atd.; Nieto, 2004; Kasíková & Straková, 2011). Současné přístupy k práci s diverzitou vycházejí z principu „rovný není stejný“ a respektování jak podobností, tak rozdílů mezi lidmi (Powel & Powel, 2016). Diverzita je konceptualizována jako vyjednávaná a konstruovaná v každodenních interakcích (interakcionistická perspektiva). K tomu učitel potřebuje implementovat ve výuce takové strategie, které umožňují reagovat na rozmanité potřeby žáků. Právě v přípravě na práci s diverzitou učitelé a studenti učitelství zatím pociťují rezervy.

Metodologie v ČJ

Příspěvek je součástí širšího výzkumu GAČR 19-06763S „Etnografie diverzity v pregraduální přípravě učitelů“ postaveného na pozorování, rozhovorech, analýze školních dokumentů a produktů činnosti v rámci tzv. multi-sited etnografie vhodné k souběžnému studiu vazeb mezi více souvisejícími kontexty (univerzita a ZŠ).

Prezentovaný příspěvek představuje výsledky diskursivní analýzy kurikula pedagogických předmětů bakalářského a navazujícího magisterského studijního oboru anglický jazyk a výchova k občanství na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

Závěry v ČJ

Téma diverzity ve smyslu různorodosti učících se jedinců je v kurikulu studentů učitelství v bakalářském a navazujícím magisterském studiu zahrnuto jak v jazyce sylabů předmětů (způsob zpracování sylabů), tak i v obsazích těchto předmětů. V obsazích předmětů je diverzita tematizována v diskurzech dle východisek těchto předmětů: např. konstruktivistický diskurs, speciálně pedagogický diskurs, multikulturní diskurs. Ukazuje se tak široká škála diverzity v kurikulu studentů učitelství akcentující různé oblasti a různá pojetí diverzity ve vzdělávání.

Souhrn příspěvku v AJ

The paper focuses on planned curriculum in pre-service teacher education in respect to pupils' diversity. Our research question is: "How is learner diversity embedded in the content and discourse of the curriculum of general education courses in teacher education?". We qualitatively analyzed two bachelor and master study programs (English as Foreign Language and Civic Education) at Faculty of Education Masaryk University in the Czech Republic. This curriculum content analysis is part of a broader research project of Czech Science Foundation GA 19-06763S „Ethnography of Diversity in Pre-Service Teacher Education“ using multi-sided ethnography (university and elementary school) based on observation, interviews, and documents analysis.

Bibliografie

- Powell, D. L. & R. G. Powell (2016). Classroom Communication and Diversity. NY: Routledge.
- Nieto, S. (2004). Affirming diversity: the sociopolitical context of multicultural education. Boston: Allyn & Bacon.
- Kasíková, H., & Straková, J. (Eds.). (2011). Diverzita a diferenciacie v základním vzdělávání. Praha: Karolinum.